

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII

Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii są zgodne z Zasadami Oceniania Wewnątrzszkolnego zawartymi w statucie IV Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie.

I. WYMAGANIA EDUKACYJNE WYNIKAJACE Z REALIZOWANEGO PROGRAMU NAUCZANIA

Wymagania (programowe) edukacyjne są wykazem niezbędnych osiągnięć ucznia ułożonym hierarchicznie, dzięki czemu wiadomo, jakie elementy treści nauczania uczeń powinien opanować na każdy pozytywny stopień szkolny. Każda z ocen musi spełniać kryteria ocen od niej niższych: na przykład ocena: dobry musi spełniać kryteria na oceny: dobry, dostateczny i dopuszczający. Ocena niedostateczny jest przyznawana za wypowiedź pisemną lub ustną, która nie spełnia kryteriów ocen pozytywnych.

Ocena: dopuszczający:

- uczeń zna podstawowe fakty, definicje i pojęcia, nie umie ich jednak powiązać logicznie ze sobą i wyciągać wniosków
- rozpoznaje schematy i opisuje je (bez analizowania)
- posługuje się poprawną terminologią biologiczną, choć popełnia w niej błędy
- wypowiedź ucznia zawiera tzw. wiedzę konieczną (niezbędną) i nieodzowną w toku dalszego kształcenia

Ocena: dostateczny:

- uczeń zna fakty, definicje i pojęcia, powierzchownie je analizuje
- niedokładnie (nie w pełni wyczerpująco) wyjaśnia procesy i zjawiska biologiczne
- rozpoznaje schematy i opisuje je, analizując je (przynajmniej powierzchownie)
- prawidłowo stosuje podstawową terminologię biologiczną
- popełnia nieliczne błędy rzeczowe w podstawowej terminologii biologicznej i analizie zjawisk i procesów biologicznych

Ocena: dobry

- uczeń samodzielnie i poprawnie wyciąga wnioski
- samodzielnie, poprawnie i ze zrozumieniem wyjaśnia procesy i zjawiska biologiczne
- samodzielnie analizuje i wykonuje schematy, łącząc wiedzę z różnych działów biologii
- popełnia nieliczne, drugorzędne z punktu widzenia tematu błędy

Ocena: bardzo dobry

- wypowiedź ucznia jest wyczerpująca merytorycznie, w pełni odpowiada problemom zawartym w treści zadania
- uczeń poprawnie i swobodnie operuje faktami, dokładnie, samodzielnie i poprawnie je wyjaśnia, interpretuje i wyciąga wnioski
- samodzielnie rozwiązuje problemy biologiczne
- stosuje bogatą terminologię biologiczną
- styl i język wypowiedzi jest swobodny, zrozumiały i czytelny

Ocena: celujący

- wypowiedź ucznia jest w pełni poprawna merytorycznie, w pełni odpowiada problemom zawartym w treści zadania
- uczeń bezbłędnie i bez pomocy nauczyciela operuje faktami, samodzielnie i bezbłędnie je wyjaśnia, interpretuje i wyciąga wnioski
- samodzielnie i bezbłędnie rozwiązuje problemy biologiczne, stosując bogatą terminologię biologiczną
- uczeń startuje w olimpiadach przedmiotowych i **odnosi w nich sukcesy co najmniej na stopniu wojewódzkim**

II. OCENIE PODLEGAJĄ:

Wiadomości – zapamiętanie:

- znajomość nazw, terminów, definicji
- znajomość budowy organizmów, przebiegu czynności fizjologicznych, warunków w jakich przebiegają procesy życiowe
- znajomość współzależności między organizmami oraz pomiędzy organizmami a środowiskiem życia
- znajomość doświadczeń i obserwacji przeprowadzanych i omawianych na lekcjach
- rozpoznawanie okazów biologicznych obserwowanych i omawianych na lekcjach

Wiadomości – rozumienie:

- rozumienie terminologii biologicznej, istoty pojęć, definicji, faktów i zjawisk
- rozumienie przebiegu procesów życiowych
- rozumienie podstaw klasyfikacji organizmów
- rozumienie współzależności między procesami zachodzącymi w organizmie, między organizmami oraz pomiędzy organizmami a środowiskiem życia

Umiejętności – posługiwanie się wiadomościami w sytuacjach znanych:

- sprawne posługiwanie się terminologią biologiczną
- rozpoznawanie i interpretacja schematów, wykresów, rysunków
- poprawne wykonywanie rysunków, schematów zjawisk i wykresów oraz ich opis
- wykonywanie obserwacji i prostych doświadczeń oraz przewidywanie ich wyników
- samodzielne wykonywanie preparatów mikroskopowych i obserwacja ich

Umiejętności – rozwiązywanie problemów biologicznych:

- samodzielne sporządzanie schematów, wykresów oraz ich interpretacja
- samodzielne formułowanie i rozwiązywanie problemów biologicznych
- odnajdywanie prawidłowości biologicznych, ich wartościowanie, porównywanie i uogólnianie
- wnioskowanie o przypuszczalnym przebiegu i wyniku zjawisk i procesów

Postawa:

- aktywność na lekcjach tzn. włączanie się do dyskusji, współpraca w grupie, zaangażowanie w doświadczenia, obserwacje mikroskopowe itd. (również w czasie zdalnego nauczania)
- przygotowanie do lekcji tzn. zaopatrzenie w materiały do obserwacji mikroskopowych, sporządzanie notatek, zadań domowych, wzbogacanie pracowni w okazy biologiczne i inne pomoce naukowe
- frekwencja tzn. obecność na lekcjach biologii (w tym: w czasie zdalnego nauczania)

III. SPOSOBY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

Źródłem wiedzy o osiągnięciach edukacyjnych ucznia są następujące formy kontroli osiągnięć edukacyjnych:

- wypowiedzi pisemne (testy, sprawdziany, kartkówki)
- wypowiedzi ustne (tylko w **szczególnych** wypadkach, ponieważ matura z biologii ma formę wyłącznie wypowiedzi pisemnych i te umiejętności przede wszystkim są ćwiczone i sprawdzane na lekcjach)
- praca domowa
- aktywność na lekcjach (włączanie się do dyskusji, współpraca w grupie, zaangażowanie w doświadczenia, obserwacje mikroskopowe, praca z podręcznikiem i kartami pracy itd.) (w tym: w czasie zdalnego nauczania)
- opracowanie referatu i prezentacja go – wygłoszenie a nie odczytanie
- przygotowanie do lekcji (zaopatrzenie w materiały do obserwacji mikroskopowych, sporządzanie notatek, zadań domowych, prowadzenie zeszytu, korzystanie z podręcznika, korzystanie z kart pracy, korzystanie z materiałów dodatkowych przygotowanych przez nauczyciela)
- wykonanie pomocy dydaktycznej (plakatu, tablicy poglądowej, modelu itp.)
- udział w olimpiadach i konkursach przedmiotowych oraz **osiągane tam sukcesy**

IV. ZASADY OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

- W każdym semestrze odbędą się co najmniej dwa sprawdziany (przy liczbie godzin biologii w tygodniu więcej niż 1), zapowiadane z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Nauczyciel powiadomi uczniów o formie sprawdzianu (o formie i o typie zadań, zakresie materiału itp.).
- W każdym semestrze odbędą się minimum dwie kartkówki (przy liczbie godzin biologii w tygodniu więcej niż 1), jeżeli będą dotyczyć bieżącego zakresu wiadomości i umiejętności, mogą nie być wcześniej zapowiadane.
- Nieobecność ucznia na sprawdzianie lub kartkówce zostaje odnotowana w dzienniku w odpowiedniej rubryce wpisem: nb, jeżeli uczeń napisze zaległą pracę pisemną (najpóźniej do 2 tygodni, w tzw. II terminie), w miejscu: nb zostanie wpisana odpowiednia ocena.
- Jeżeli uczeń nie napisze do 2 tygodni (po I terminie) zaległej pracy pisemnej, nauczyciel może sprawdzić jego wiedzę w dowolnie wybranym przez siebie terminie i formie, bez zapowiedzenia tego faktu uczniowi.
- Jeżeli uczeń z powodu przedłużającej się nieobecności na lekcjach nie napisze zaległego sprawdzianu lub kartkówki, może to wpłynąć na obniżenie oceny śródrocznej lub końcoworocznej.
- Na lekcjach nauczyciel dokonuje bieżącej kontroli wiadomości i umiejętności uczniów, w formie pisemnej lub ustnej, z zakresu obejmującego **bieżący dział materiału** (np. cytologii).
- Dwa razy w półroczu uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (przy 1 i 2 godzinach w tygodniu – raz), nie dotyczy to zapowiedzianych sprawdzianów, powtórek i lekcji, na których ustalana jest ocena półroczna lub roczna, fakt ten zostanie odnotowany w dzienniku (data) i nie wpłynie na końcową ocenę z przedmiotu. Jeżeli uczeń jest nieprzygotowany z powodu dłuższej, usprawiedliwionej nieobecności w szkole, powinien ten fakt zgłosić nauczycielowi przed lekcją (nieprzygotowanie nie zostanie wówczas odnotowane w dzienniku).
- Ocena z aktywności ustalana jest w oparciu o plusy, 5 plusów daje ocenę: bardzo dobry, 4 plusy – ocenę: dobry (przy akceptacji ucznia). Plusy rozliczane są w systemie rocznym (przechodzą z I półroczna na II).
- Raz w półroczu uczeń może zgłosić brak zadania, drugi brak zadania jest równoznaczny z oceną: niedostateczny, wpisana do dziennika i wliczana do średniej ocen na koniec półroczna. Ocena: niedostateczny za brak zadań domowych nie podlega poprawie.
- Normy ustalania oceny z prac pisemnych obejmujących większą partię materiału na podstawie punktów:
  - ocena: dopuszczający – 40%
  - ocena: dostateczny – 60%
  - ocena: dobry – 75%
  - ocena: bardzo dobry – 90%
  - ocena: celujący – 100%
- Nauczyciele przedmiotu mogą w wyjątkowych przypadkach (szczególnie ważny dział programu, powtórzenie przed maturą, sprawdzenie wiadomości i umiejętności ucznia wagarującego itp.) **indywidualnie dobrać inne normy procentowe ustalenia oceny z danej pracy pisemnej.**
- Nauczyciele mogą dokonać **niezapowiedzianej** kontroli wiadomości i umiejętności ucznia z dużej partii materiału, nawet z całego półroczna lub roku szkolnego, jeśli jego frekwencja na lekcjach biologii jest niezadowalająca.

V. ZASADY POPRAWY OCEN Z PRAC PISEMNYCH

- Uczeń może poprawić w półroczu jedną ocenę ze sprawdzianu i jedną z kartkówki, wyłącznie oceny: niedostateczny i dopuszczający, wyłącznie prace pisane w I terminie (z całą klasą), do dwóch tygodni od daty wpisania oceny do dziennika.
- Do średniej ocen na półroczu lub koniec roku wliczana jest średnia arytmetyczna z oceny pierwszej i poprawionej.
- Nauczyciel może nie wyrazić zgody na poprawianie pracy pisemnej przez danego ucznia, jeśli jego postawa, głównie frekwencja na lekcjach biologii (również w czasie zdalnego nauczania), jest niezadowalająca.
- Oceny z odpowiedzi pisemnej (lub w szczególnych wypadkach: ustnej) nie podlegają poprawie.

VI. ZASADY WGLĄDU UCZNIÓW I RODZICÓW W PISEMNE PRACE KONTROLNE

- Prace pisemne są do wglądu u nauczyciela biologii na terenie szkoły.

VII. ZASADY USTALANIA OCENY PÓLROCZNEJ I KOŃCOWOROCZNEJ

- Ocena półroczna jest średnią ważoną ocen cząstkowych uzyskanych w ciągu I półroczna, ocena końcoworoczna jest średnią ważoną ocen cząstkowych uzyskanych w ciągu II półroczna, z wliczeniem oceny półrocznej
- Wagi ocen: sprawdziany – waga 5, kartkówki i odpowiedzi ustne – waga 3, aktywność, zadania domowe – waga 2, ocena półroczna – waga 6.
- Ocena: dopuszczający od średniej 1,50, dostateczny od 2,55, dobry od 3,55, bardzo dobry od 4,55, celujący od 5,55.
- **Ostateczną decyzję o ocenie półrocznej i końcoworocznej podejmuje nauczyciel.**